

Bazilejské dohody o kapitáli a kapitálová primeranosť bánk v SR

Miroslav Szpyrc, Daniel Novota
Technická univerzita v Košiciach

Finančná kríza zasiahla finančné trhy na celom svete, postihla sektor bankovníctva a finančníctva. Banky začali pociťovať problémy v oblasti likvidity a kapitálovej primeranosti. Ako sa postupne ukázalo, pravidlá kapitálovej primeranosti nastavené smernicou Bazilej II nie sú postačujúce. Bazilejský výbor preto vydal nové pravidlá Bazilej III, ktoré uvádzajú podrobnosti o globálnych regulačných štandardoch kapitálovej primeranosti bánk a likvidity. Nové pravidlá stanovujú vyšší a kvalitnejší kapitál pre banky, lepšie pokrytie rizík, zavádzajú pákový pomer, opatrenia na podporu vybudovania kapitálu, ktorý sa môže čerpať v krízových obdobiach, a zavedenie globálnych štandardov likvidity.

1 Bank for International Settlements.

KONCEPT KAPITÁLOVEJ PRIMERANOSTI

Kapitálová primeranosť (KP) predstavuje podiel vlastného kapitálu banky a rizikovo vážených aktív (RVA). Primeranosť vlastných zdrojov predstavuje pre banky povinnosť udržiavať určitú minimálnu výšku regulačného kapitálu vzhľadom na objem a rizikovosť svojich aktív. Hodnota kapitálu banky by mala pokryť budúce potenciálne straty z dnešných rizík finančnej inštitúcie. (Vokorokosová, Kočišová)

BAZILEJ I A JEHO DODATOK

V roku 1988 bola vypracovaná prvá regulačná smernica kapitálovej primeranosti Basel Capital Accord (BCA, Bazilej I). Dokument stanovil bankám minimálne kapitálové požiadavky (kapitálovú primeranosť) vzťahujúce sa na úverové riziko. Stanovil pomer kapitálu k rizikovo váženým úverom a ďalším aktívam vo výške minimálne 8 %:

$$KP = \frac{\text{Tier 1} + \text{Tier 2}}{RVA + \text{ÚEPP}} * 100\% \geq 8\%$$

Položky vlastného kapitálu (Tier 1) a doplnkového kapitálu (Tier 2) mali byť schopné pokryť bežné straty za predpokladu, že banka bude pokračovať vo svojej činnosti. Pri výpočte kapitálovej primeranosti sa každému aktívu priradila určitá váha vzhľadom na úverové riziko. Rizikové váhy sa priradili aj podsúvahovým aktívam, pričom podsúvahové aktíva sa pred priradením váh konvertovali na úverové ekvivalenty podsúvahových položiek (ÚEPP). Odhad rizikovej váhy danej skupiny aktív bol daný regulátorom. Tento systém sa postupne zaviedol nielen v členských krajinách, ale prakticky vo všetkých ostatných krajinách s medzinárodne aktívnymi bankami. Na finančných trhoch však dochádzalo k vzniku nových druhov rizík, preto museli byť publikované viaceré dodatky k Bazileju I. Najpodstatnejším bol dodatok z roku 1996, ktorý začal zohľadňovať pri výpočte kapitálovej primeranosti aj trhové riziká:

$$KP = \frac{\text{Tier 1} + \text{Tier 2} + \text{Tier 3}}{KP_{\text{ÚR}} + KP_{\text{TR}}} * 100\% \geq 8\%$$

kde $KP_{\text{ÚR}}$ je kapitálová požiadavka na krytie úverového rizika, KP_{TR} je kapitálová požiadavka na krytie trhových rizík a Tier 3 je kapitál tretieho poradia (krátkodobý podriadený dlh).

V dodatku boli uvedené aj jednotlivé metódy merania trhových rizík. Začal sa používať štandardný spôsob merania rizika definovaný Bazilejským výborom pre bankový dohľad, ktorý bol rovnaký pre všetky inštitúcie. Banky mohli použiť na výpočet kapitálových požiadaviek aj svoje interné modely, ak spĺňali určité minimálne požiadavky. Bazilej I definoval len kvantitatívnu časť na účely výpočtu kapitálovej požiadavky, kvalitatívna stránka bola zanedbaná. (Vokorokosová, Kováčová, BIS¹)

BAZILEJ II

Rastúca zložitnosť bankovníctva ukázala, že jednoduchý rámec Bazileja I nebol postačujúci pre potreby bankovej praxe. Bazilejský výbor preto 26. júna 2004 schválil finálnu verziu nových pravidiel pre výkon bankovej činnosti a pre výkon dohľadu nad bankami (Basel II: International Convergence of Capital measurement and Capital Standards). Nové pravidlá nadobudli účinnosť od januára 2007, na Slovensku v praxi začali platiť až o rok neskôr (od 1. 1. 2008).

Rámec Bazilej II stojí na troch základných pilieroch. Prvý pilier sa zaoberá minimálnymi kapitálovými požiadavkami. Okrem úverového a trhového rizika sa berie do úvahy už aj operačné riziko. Kapitálová primeranosť sa vypočíta opäť ako podiel regulačného kapitálu a rizikovo vážených aktív:

$$KP = \frac{\text{Tier 1} + \text{Tier 2} + \text{Tier 3}}{KP_{\text{ÚR}} + KP_{\text{TR}} + KP_{\text{OR}}} * 100\% \geq 8\%$$

kde KP_{OR} je kapitálová požiadavka na krytie operačného rizika.

Ukazovateľ kapitálovej primeranosti nesmie byť nižší ako 8 %. Bazilej II neuvádza len kvantitatívny výpočet kapitálovej primeranosti, ale aj kvalitatívne stanovenie požiadaviek banky. (Vokorokosová, Polouček, BIS)

Druhý pilier sa zaoberá postupom orgánov bankového dohľadu. Definuje úlohy a prístupy regulačných orgánov pri dohľade nad procesom riadenia rizika. Orgány dohľadu by mali zabezpečiť, aby banky mali dostatočný kapitál na krytie všetkých rizík svojho podnikania, povzbudiť banky k rozvoju a k využívaniu lepších metód riadenia rizík. (Vokorokosová, BIS)

Tretí pilier stanovuje požiadavky na zverejňovanie informácií. Cieľom je prehĺbiť trhový disciplínu tým, že banky budú zverejňovať viac informácií a zvýšia tým stupeň transparentnosti. Účastníci trhu tak získajú prehľad o rizikovom profile banky, jej aktivitách a dostatočnosti jej kapitálu. (Vokorokosová, SBA)

Kapitálová primeranosť bank v EÚ je v súčasnosti regulovaná smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (prepracované znenie) a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/49/ES zo 14. júna 2006 o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií (prepracované znenie). V SR je oblasť kapitálovej primeranosti súčasťou opatrenia NBS č. 4/2007 o vlastných zdrojoch financovania bánk a požiadavkách na vlastné zdroje financovania bánk vrátane neskorších novelizácií.

BAZILEJ III

Finančná kríza, ktorá sa prejavovala v európskom finančnom sektore najmä v rokoch 2008 a 2009, odhalila nedostatky v oblasti bankového podnikania.

V zásade existujú tri hlavné dôvody tejto nepriaznivej situácie:

1. viaceré banky nedisponovali dostatočným množstvom kapitálu,
2. niektoré banky z dôvodu dodržania podmienok kapitálovej primeranosti umelo navrhovali svoje bilancie voči kapitálu (pákový pomer) využívaním podsúvahových nástrojov,
3. banky mali často viazané krátkodobé zdroje v dlhodobých aktívach, čo spôsobovalo ich nízku likviditu na trhu. (Kohútiková)

Preto bolo potrebné rámec bazilejských dohôd upraviť. Vedúci predstavitelia skupiny G20 schválili na samite v Soule (11. a 12. novembra 2010) rámec Bazilej III a politický rámec Rady pre finančnú stabilitu (FSB) na obmedzenie morálneho hazardu systémovo dôležitých finančných inštitúcií vrátane pracovných postupov a lehôt stanovených v správe predloženej na samite. Rámec stanovuje požiadavku na vyšší a kvalitnejší kapitál, podmienky na lepšie pokrytie rizík, zavádza medzinárodne harmonizovaný pákový pomer slúžiaci ako nárazník k operáciám týkajúcim sa rizikového kapitálu (pomer aktív v súvahe a podsúvahe voči kapitálu), opatrenia na podporu vybudovania kapitálu, ktorý sa bude môcť čerpať v krízových obdobiach, a zavedenie dvoch globálnych štandardov pre likviditu (ukazovateľa krátkodobého likviditného krytia a ukazovateľa čistého stabilného financovania). (Bazilej III, Kohútiková)

Okrem nových pravidiel týkajúcich sa kapitálu navrhuje Bazilej III tieto opatrenia:

- Finančný dohľad: skupina G20 chce dosiahnuť lepší dohľad nad systémovým rizikom na miestnej i medzinárodnej úrovni.
- Finančné deriváty: G20 chce zaviesť štandardizáciu obchodov s derivátmi a centrálné zúčtovanie súkromných štruktúrovaných OTC kontraktov do konca roku 2012.
- Hedgové fondy: fondy od určitej veľkosti musia byť autorizované a zaťažené povinnosťou vykazovania orgánu dohľadu. Návrh zákona EÚ obsahuje obmedzenia pre správcov fondov mimo EÚ.
- Účtovníctvo: spoločné globálne účtovné pravidlá.
- Ratingové agentúry: musia byť registrované a kontrolované. Európska únia prijala zákon o povinnej registrácii s priamym dohľadom, ktoré nadobudli účinnosť v roku 2010.
- Financovanie: G20 schválila princípy, ktoré majú zastaviť bonusové schémy v bankách založené na krátkodobých rizikových operáciách. (Guardian)

Nové štandardy by mali výrazne znížiť motiváciu bánk brať na seba nadmerné riziká a mali by znamenať nižšiu pravdepodobnosť výskytu finančných kríz alebo ich závažnosti.

KAPITÁLOVÉ POŽIADAVKY RÁMCA BAZILEJ III

Core Tier 1 a Tier 1

Upísaný a splatený základný kapitál vo forme bežných a prioritných akcií, ážiové fondy, nerozdeľný zisk a vybrané druhy CP sa v súčasnosti bežne označujú ako kapitál Core Tier 1. Kapitál Tier 1 sa potom skladá z kapitálu Core Tier 1 a ďalších cenných papierov splňajúcich podmienky zaradenia do kapitálu Tier 1. (Polouček, Biatic)

Plánované budúce zvýšenie kapitálových požiadaviek pre kapitál Core Tier 1 a Tier 1 podľa nového rámca Bazilej III je zobrazené v tab. 1. Kapitálová požiadavka Core Tier 1 sa postupne navýši z 2 % na konci roka 2012 na 4,5 % platného od 1. 1. 2015. Čo sa týka kapitálovej požiadavky Tier 1, tá sa v rovnakom časovom intervale navýši zo 4 % na 6 %.

KAPITÁLOVÝ KONZERVATÍVNY VANKÚŠ

V rámci dohody Bazilej III je definovaný tzv. kapitálový konzervatívny vankúš (*capital conservation buffer*), ktorý budú musieť banky vytvoriť, aby boli v budúcnosti pripravené na prípadné nepriaznivé udalosti. Začne sa tvoriť od začiatku roka 2016 a postupne, k 1. 1. 2019, dosiahne výšku 2,5 % (tab. 1).

Kapitálový konzervatívny vankúš vo výške 2,5 % bude splnený základným imaním po uplatnení odpočtov. Čím viac sa budú regulačné ukazovatele kapitálovej primeranosti približovať minimálnej požiadavke, tým väčšie budú obmedzenia pre rozdelenie zisku. (Bazilej III)

Tab. 1 Požiadavky na zvýšenie kapitálových požiadaviek

Kapitál Core Tier 1		Kapitál Tier 1	
Do 1. 1. 2013	2,0%	Do 1. 1. 2013	4,0%
Od 1. 1. 2013	3,5%	Od 1. 1. 2013	4,5%
Od 1. 1. 2014	4,0%	Od 1. 1. 2014	5,5%
Od 1. 1. 2015	4,5%	Od 1. 1. 2015	6,0%
Konzervatívny vankúš		Proticyklický vankúš	
Do 1. 1. 2016	0,000%	Do 1. 1. 2016	0,000%
Od 1. 1. 2016	0,625%	Od 1. 1. 2016	0 – 0,625%
Od 1. 1. 2017	1,250%	Od 1. 1. 2017	0 – 1,250%
Od 1. 1. 2018	1,875%	Od 1. 1. 2018	0 – 1,875%
Od 1. 1. 2019	2,500%	Od 1. 1. 2019	0 – 2,500%

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Bazileja III.

- 2 V tabuľke nie sú zahrnuté výsledky za ČSOB, a. s., ktorá nezverejňuje vo výročnej správe konkrétne údaje o kapitálovej primeranosti. Takisto nie sú zahrnuté stavebné sporiteľne, Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., a Raiffeisen Bank (Tatrabanka, a. s., odštepny závod).
- 3 Podľa dostupnosti jednotlivých výročných správ.

PROTICYKLICKÝ VANKÚŠ

Ďalšou novinkou v rámci dohody Bazilej III je zavedenie tzv. proticyklického vankúša (*countercyclical buffer*). Jeho účelom je dosiahnuť lepšiu ochranu bankového sektora v čase nadmerného rastu celkových úverov. Proticyklický vankúš bude zavedený ako rozšírenie kapitálového konzervatívneho vankúša. Na rozdiel od neho však tvorba proticyklického vankúša nie je automatická a povinná, bude sa vyžadovať len v tej krajine, kde sa vyskytne nadmerný rast úverového agregátu, ktorý môže byť sprevádzaný nadmernými rizikami. Proticyklický vankúš sa bude pohybovať v rozmedzí od 0 % do 2,5 % (tab. 1). Banky, ktoré budú udržiavať tento kapitál pod stanovenou hranicou, budú čeliť obmedzeniu vyplácania dividend, podielov na spätnom odkúpení a bonusov. (Bazilej III, Rafael)

KAPITÁL VYHRADENÝ PRE SYSTÉMOVU DÔLEŽITÉ BANKY

Systémovo dôležité finančné inštitúcie sú finančné inštitúcie, ktorých náhodné zlyhanie môže pre ich veľkosť, zložitosť a systémovú prepojenosť spôsobiť významné narušenie širšieho finančného systému a hospodárskej činnosti.

Systémovo dôležité banky budú musieť podľa rámca Bazilej III byť schopné absorbovať nečakané straty. Bazilejský výbor a Rada pre finančnú stabilitu rozvíjajú dobre integrovaný prístup k systémovo dôležitým finančným inštitúciám, ktorý by mohol zahŕňať kombinácie kapitálových príplatkov, podmieneného kapitálu a kaucii v dlhoch. (Bazilej III, Yasip)

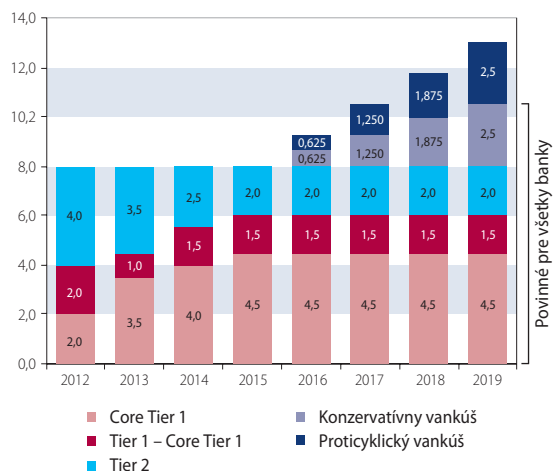
CELKOVÁ KAPITÁLOVÁ POŽIADAVKA PODĽA RÁMCA BAZILEJ III

Celková kapitálová požiadavka bude teda podľa rámca Bazilej III vyzerať takto:

$$CKP = KP_{Tier1} + KP_{Tier2} + KKV + PV + KSDB$$

kde CKP je celková kapitálová požiadavka, KP_{Tier1} je kapitálová požiadavka Tier 1, KP_{Tier2} je kapitálová požiadavka Tier 2, KKV je kapitálový konzervatívny vankúš, PKB je proticyklický vankúš a $KSDB$ je kapitál vyhradený pre systémovo dôležité banky.

Graf 1 Kapitálové požiadavky rámca Bazilej III (v %)

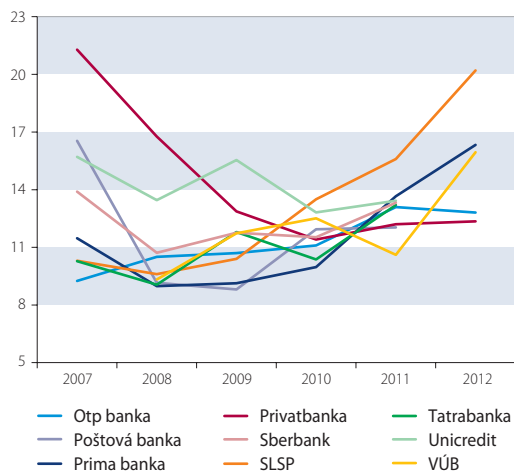
Zdroj: Vlastné spracovanie.

Graficky sú nové kapitálové požiadavky v čase zhrnuté v grafe 1. Celková povinná kapitálová požiadavka dosiahne od 1. 1. 2019 úroveň 10,5%. V prípade uplatnenia plnej sadzby proticyklického vankúša však môže vzrásť až na 13%. Kapitálová požiadavka pre systémovo dôležité banky sa môže ešte zvýšiť.

KAPITÁLOVÁ PRIMERANOSŤ SLOVENSKÝCH BÁNK

Zaujímavé bude teda sledovať, či sú slovenské banky pripravené na implementáciu rámca Bazilej III a či budú schopné spĺňať všetky nové kapitálové požiadavky. V tab. 2 a grafe 2 sú údaje o kapitálovej primeranosti slovenských bánk² za obdobie 2007 až 2012. Údaje sú čerpané z výročných správ jednotlivých bánk a sú vyjadrené v percentách. Z tabuľky vyplýva, že v roku 2011 a 2012³ splnila každá banka minimálnu povinnú kapitálovú primeranosť vyššiu ako 8% stanovenú

Graf 2 Kapitálová primeranosť slovenských bánk v rokoch 2007 až 2012 (v %)

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výročných správ bánk.

Literatúra:

- BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS: Basel committee: Proposal to issue a supplement to the Basel Capital Accord to cover market risks. [online]. Dostupné na: <http://www.bis.org/publ/bcbs15.htm>.
- BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS: The First Pillar Minimum Capital Requirements. [online]. Dostupné na: <http://www.bis.org/publ/bcbs107b.pdf>.
- BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS: The Second Pillar – Supervisory Review Process. [online]. Dostupné na: <http://www.bis.org/publ/bcbs107c.pdf>.
- BANK FOR INTERNATIONAL SETTLEMENTS: Yaseen Anwar: Managing Systemically Important Financial Institutions. [online]. Dostupné na: <http://www.bis.org/review/r120615k.pdf>.
- BIATEC: Niekoľko poznámok k bankovej regulácii. Odborný bankový časopis. Marec, 2011. Ročník 19. ISSN 1335 – 0900. [online]. Dostupné na: www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok2011/biatec0311.pdf.
- FINANCE.SK: Rekapitalizácia bánk bude trojfázová. Internetový ekonomický portál. [online]. Dostupné na: <http://www.finance.sk/spravy/finance/72042-rekapitalizacia-bank-bude-trojfazova/>.

Tab. 2 Kapitálová primeranosť slovenských bánk (v %)

	Otp banka	Poštová banka	Prima banka	Privat-banka	Sber-bank	SLSP	Tatra-banka	Unicredit	VÚB
2007	9,25	16,54	11,48	21,28	13,90	10,30	10,28	15,71	
2008	10,50	9,15	8,98	16,77	10,71	9,60	9,05	13,46	9,32
2009	10,70	8,81	9,13	12,87	11,76	10,50	11,80	15,54	11,73
2010	11,10	11,94	9,97	11,41	11,53	13,20	10,37	12,82	12,51
2011	13,10	12,04	13,66	12,20	13,32	15,20	13,20	13,43	10,61
2012	12,81		16,33	12,35		20,20			15,95

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa výročných správ bánk.

v rámci Bazileja II, a vyššiu ako 10,5 % stanovených v rámci Bazileja III.

Je teda vidieť, že slovenské banky v súčasnosti nemajú problémy s kapitálovou primeranosťou, a teda nemal by pre ne byť problém aklimatizovať sa na nové kapitálové podmienky stanovené v rámci Bazileja III.

Dňa 26. októbra 2011 sa v Bruseli konal samit EÚ, kde bola prijatá dohoda o rekapitalizácii európskych bánk. Podľa tejto dohody museli finančné inštitúcie v štátoch EÚ najneskôr do konca júna 2012 navýšiť svoj súčasný kapitál na úroveň 9 %. Táto dohoda sa týka aj slovenského bankového sektora. Ako sme však videli v tab. 2 a v grafe 2, ani jedna slovenská banka nemá problém spĺňať túto podmienku.

ODHADOVANÝ DOPAD BAZILEJA III NA BANKY V EÚ

Požiadavky Bazileja III budú mať významný vplyv na európsky bankový sektor. Podľa štúdie McKinsey (2010), vychádzajúcej z údajov bánk z druhého štvrťroka 2010, bude bankový sektor potrebovať do roku 2019 asi 1,1 bilióna EUR ďalšieho kapitálu Tier 1, 1,3 bilióna EUR krátkodobej likvidity a asi 2,3 bilióna EUR dlhodobého financovania.

Podľa tejto štúdie nový rámec Bazilej III zníži ukazovateľ rentability vlastného kapitálu ROE európskych bánk približne o 4 percentuálne body. Banky môžu predísť možnému poklesu ziskovosti znižovaním nákladov, preceňovaním produktov, zvýšením kapitálu a pod. Do úvahy by ale mohli brať aj ďalšie riešenia, napr. zlepšenie manažmentu kapitálovej primeranosti a likvidity alebo reštrukturalizáciu aktív a pasív. Tieto dve možnosti by mohli problém riešiť aj z dlhodobého hľadiska. (McKinsey)

Segmenty retailového (maloobchodného), podnikového (korporátneho) a investičného bankovníctva budú ovplyvnené rôznymi spôsobmi:

- *Retailové banky* budú ovplyvnené minimálne (aj keď inštitúcie s veľmi nízkymi kapitálovými ukazovateľmi sa môžu ocitnúť pod značným

tlakom). Tento segment je značne zastúpený v slovenskom bankovom sektore.

- *Korporátne banky* bude rámec Bazilej III obmedzovať predovšetkým v štruktúrovanom financovaní a financovaní obchodu. Tento segment má zastúpenie aj v slovenskom bankovom sektore.
- *Investičné banky* angažované v obchodovaní na kapitálových trhoch budú zasiahnuté najviac. Tento segment však nie je relevantný pre slovenský bankový sektor. (McKinsey)

Ako je vidieť z grafu 2, slovenské banky nemajú problémy s kapitálovou primeranosťou (všetky z nich majú ukazovateľ kapitálovej primeranosti za posledné obdobie nad hranicou 10,5 %). Problém by nemal nastať ani v oblasti krátkodobej likvidity. Jediným problémom by mohla byť dlhodobá likvidita (napr. krytie dlhodobých úverov na bývanie krátkodobými zdrojmi v prípade niektorých bánk). Pre slovenské banky bude mať smernica Bazilej III pravdepodobne najväčší dopad na riadenie dlhodobých zdrojov. Tie by sa z dôvodu úprav potrebných na zavedenie rámca mali stať drahšími, čo by mohlo mať dopad na cenu dlhodobých úverov pre klientov. Vo všeobecnosti však možno slovenský bankový sektor považovať za zdravý a zatiaľ sa neočakáva problém s adaptáciou na nový rámec.

ZÁVER

Regulácia Bazilej III sa snaží dosiahnuť, aby banky boli schopné v budúcnosti odolávať turbulenciám na trhoch. Zameriava sa hlavne na to, aby zlepšili a posilnili svoju kapitálovú štruktúru a aby zodpovednejšie riadili svoju likviditu. Bazilej III bude zavedený postupne od 1. 1. 2013 až do 1. 1. 2019, čo umožní bankám lepšie sa prispôsobiť novým pravidlám. Mal by viesť k stabilizácii a zlepšeniu kvality kapitálu s dodatočnými proticyklickými vankúšmi. Dá sa teda očakávať, že regulácia zníži pravdepodobnosť budúcich kríz a zároveň podporí dlhodobý potenciálny rast ekonomiky eurozóny a teda aj Slovenska.

7. GUARDIAN: Basel III: the main points. [online]. Dostupné na: www.guardian.co.uk/business/2010/sep/13/basel-iii-the-main-points.
8. KOHÚTIKOVÁ: Basel III. 2012. [online]. Dostupné na: www.zpns.sk/index.php?option=com_docman&task=doc_detail&sid=677&Itemid=29.
9. KOVÁČOVÁ, M.: The New Basel Capital Accord: Basel II. Odborný mesačník pre teóriu a prax finančných trhov. November, 2004. ISSN 1336-5711. Dostupné na: www.derivat.sk/index.php?PageID=2.
10. MCKINSEY & COMPANY: Basel III and European Banking: Its impact, how banks might respond, and the challenges of implementation. McKinsey Working Papers on Risk, Number 26, November 2010. [online]. Dostupné na: www.mckinsey.com/Client_Service/Risk/Latest_thinking/Working_papers_on_risk.
11. POLOUČEK, S.: Bankovníctví. Nakladatelství C H Beck, 2006. ISBN 8071794627.
12. REPULLO, R., SAURINA, J.: The countercyclical capital buffer of basel III: A critical assessment. Center for Monetary and Financial Studies (CEMFI). Marec 2011. [online]. Dostupné na: [ftp://ftp.cemfi.es/pdf/papers/repullo/Repullo-Saurina%20Final%20R.pdf](http://ftp.cemfi.es/pdf/papers/repullo/Repullo-Saurina%20Final%20R.pdf).
13. SLOVENSKÁ BANKOVÁ ASOCIÁCIA: Basel II – základné informácie. [online]. Dostupné na: <http://www.sbaonline.sk/sk/projekty/basel2/zakladne-informacie/>.
14. Smernica 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činnosti úverových inštitúcií.
15. Smernica 2006/49/ES zo 14. júna 2006 o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií.
16. THE BASEL III ACCORD. Basel iii Compliance professionals Association. [online]. Dostupné na: www.basel-iii-accord.com/.
17. VOKOROKOSOVÁ, R., KOČIŠOVÁ, K.: Manažment bankových operácií. Vydavateľstvo: Elfa s.r.o., Košice, 2009. ISBN 978-80-8086-118-6.
18. Výročné správy bánk.